

Selmeczbányai Hetilap

SELMECZBÁNYA ÉS VIDÉKÉNEK VEGYES TARTALMÚ KÖZLÖNYE.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:

SZENTGYÖRGYI EDE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Rózsa-utca 61./III. sz. a. hová a lap szellemi közleményei és az anyagi rész is czimzendő.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

csak a „Selmeczbányai Hetilap“:	az „Otthon“ szépirodalmi havi füzetével:
Egy évre 4 frt.	Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 2 „	Fél évre 3 „ — „
Negyedévre 1 „	Negyedévre 1 „ 50 „
Egyes szám ára 10 kr.	

Egyes számok kaphatók a kiadóhiv.-ban és Joerges A. özv. és fia könyvkereskedésében.

Hivatalos, magán és nyílt-téri hirdetések megállapított díj szabásunk szerint számíttatnak és minden általunk közölt hirdetésre felvilágosítás ingyen adatik.

Megjelen minden vasárnap.

Erzsébet királynénk emléke.

Ma szeptember hó 10-én egy éve, hogy Erzsébet királynénk, a magyar nemzet örökké imádott Nagyasszonya, gyilkos merénylet áldozatává lett.

A szomorú évfordulót mi selmecziek is méltóan gyászoljuk meg.

És a midőn az egész nemzet felejthetetlen királynénknak dicső, maradandó emléket akar állítani, a mint hogy állítani is fog: akkor Selmeczbánya összlakossága sem marad és már eddig sem maradt el a hozzájárulástól.

Ámde mily szép és lélekemelő volna, ha őrző angyalunknak itt Selmeczen is állítanánk egy oly maradandó emléket, mely a legjobb királyné életutját, cselekedetét és törekvését legjellegzőbben tolmácsolná: a *szerelem* emlékét.

Évek óta tervezünk egy árva- és szeretet-házat.

Az árvatári tartalékalapból, boldogult özv. Hirsch bárónő, Wankovits Lajos, a Heinecz család stb. adományaiból már most is van oly alap, mintegy 30000 frt, mely lehetővé teszi a selmeczi árva- és szeretet-ház létesítését.

És hogy mily nagy szükség van ezen árva- és szeretet-házra nálunk, azt a törv. hat. bizottságban és lapunkban is már oly sokszor elmondott szavakon kívül, a mindennapi élet, az elzúllott és elzúllásnak induló elhagyott gyermekek, az ellátás nélküli elszegényedett aggok szomorúan igazolják.

Hány ártatlan gyermeket lehetne megmenteni az életnek, hány elhagyott szegénynek lehetne megkönnyíteni utolsó éveit, ha árva- és

szerelem-házunk volna! Pedig lehetne, hiszen 30000 frttal és a szegényalap hozzájárulásával ezt immáron meglehetne tenni.

A városnak e célra alkalmas telkei is vannak; hiszen, hogy többet fel ne említsünk, az Urban-féle ház és nagy kert is ezen alapítvány pénzéből és ezen célra vásároltatott meg.

Nem hiányzik tehát egyéb, mint a — *tett; cselekedni kell!*

Igen, *cselekedni kell*; mert városunkban a zúllott és zúlló félben lévő árva és elhagyott gyermekek, sajnos, egyre szaporodnak, — sokat beszélhetne erről rendőrségünk, — a szegényekről pedig nincs úgy gondoskodva, mint kellene, mutatják ezt a koldusok, kik *hatósági engedéllyel* járnak végig a várost, alamizsnát kéregetve és kiknek száma oly nagy, hogy a lakosság arányához mérten alig van város e hazában, melyben annyi kolduló volna.

Pedig a városi szegény-alap igen jelentékeny, miről ki-ki meggyőződhetik a városi számadási kimutatásokból.

A város rendelkezik tehát egy az árva és szegényházra szánt, körülbelül 30000 frtnyi külön alapítvánnyal, rendelkezik egy igen jelentékeny szegény-alappal, rendelkezik a célnak megfelelő telkekkel és így csak a *létesítés ténye* van még hátra.

Jól tudjuk, hogy az a tömérdek munka, mely évtizedek mulasztásait van hivatva pótolni, majdnem legyőzhetetlen és oly nehéz feladat megoldását kívánja városunktól, melyre a legnagyobb erőmegfeszítés szükségeltetik; jól tudjuk, hogy e város tanácsa és közönsége erejének

teljes megfeszítésével, dicséretes, nagy buzgalommal iparkodik is e nehéz feladatok megoldására; jól tudjuk azt is, hogy mily nehézségekbe ütközik nálunk minden új létesítés és lassan bár, de mégis létesül; azt is tudjuk, hogy oly intézmény életbe léptetésénél, mint a milyen a selmeczi szeretet és szegény-ház mennyi tárgyalási fázison kell annak átesnie: de mind ennek dacára azt is tudjuk, hogy az a tanács, az a városi közönség, mely a legutóbbi időben, és hozzá tesszük rövid időben, annyit volt képes alkotni, — az árva és szeretet-ház is rövid időn belül megteremtheti.

És ha ez meglesz és az árva, elhagyott gyermekek, a munkaképtelen, elszegényedett aggok megfelelő menhelyet találnak majdan ott: városunk a humanitás terén egy hatalmas lépést tesz előre, melynek nagy horderejű, üdvös eredményei el nem maradhatnak.

Felejthetetlen, boldogult Nagyasszonyunk, Erzsébet királynénk emlékét jobban, szebben, méltóbban nem örökíthetjük meg, mint ha az árva és szeretet-házat létesítjük és azt az Ő, egész földi pályáján szeretetet terjesztő, szeretettől áldott neve után „*Erzsébet árva és szeretet-ház*“nak nevezzük el.

Szegedi I. mezőgazdasági országos kiállítás 1899.

A magyar gazdasági egyesületnek, illetőleg a gazdasági egyesületek országos szövetségének első ilyen nemű vállalkozása, ezen kiállítás megtartása két év előtt lett elhatározva és székhelyéül Szeged városa jelöltetett ki.

Egész éjjel iparkodott tovo-tova, ahol elrejtőzhetnék. Mert, hogy mindenfelé keresni fogják, arról bizonyos volt. Sötét erdőbe ért. Átfázva a nedves ruhától, kimerülve a hosszú csatangolástól, valami barlangféle után kutatott, ahol nem lenne kitéve az észrevehetésnek. Megpihent. Üdítőleg esett az álom. Ahogy fölébredt, először is óvatosan körülnézett, nincsenek-e nyomában a kuvaszok, s hogy tájékozhasssa önmagát. Azzal visszament buvhelyére. Ott maradt estig.

Mikor a baglyok elhagyták odúikat, ő is nyakába vette az erdőt. Pitymallott, ahogy a kitűzött erdőhöz ért. Előtte állott a zárda, melynek jámbor lakói a szabadságharc alatt annyiszor bizonyították be báziságukat.

Becsöngetett. A nagy kulcs dühösen nyikorgott s a fráter nem valami nyájasan fogadta a korai vendéget, aki a reggeli édes álmát így megzavarta.

— A főnökkel óhajtanék beszélni.
— Jöjjön később!
— De a zárda érdekében azonnal akarok vele beszélni.

Ez a hang megtette a hatást. Az a galamblelkű ősz gvardián fejcsóválva hallgatta a történeteket.

— A mit tehetünk, megteszünk! mondá keneteljesen.

Harmadnap, ahogy az ebédnél ültek, katonaság vette körül a szent falakat. A lelke atyaiért rajongó nép rémülve nézte a fegyveres erőt. Bent az ebédlőben a tagok jól nevettek a priór öletén, aki Vitézt barátcsuhába bujtatta. Az egyik fegyveres, a tiszt felnyitotta az ajtót, kísérete közül egyet-egyet a különböző folyo-

A régi jó időkből.

— A „Selmeczbányai Hetilap“ tárczája. —

Az a hiéna, aki a magyar szabadságharc után annyi vér láttára sem borzadt vissza, kiszimatolta holletét. Kora reggel kopogtak az ajtaján, azt hitte, hogy a cselédje, hát egész nyugodtan nyitotta fel a zárat. Akkor fordult vissza a belépő felé, mikor a kard megesőirent annak az oldalán.

— Nemde, maga Vitéz Elemér, a kurthai birtokos?
— Az vagyok! válaszolá fenséges megvetéssel.
— Elfogatási parancsom van ellene. Siessen felöltözni, hogy magunkkal vihessük.

Napirenden volt a hasonló meglepetés, hát Vitéznek sem tűnt fel valami különösen. Negyedóra mulva utban voltak, hogy a policzáj mielőbb bejelenthesse a „kirándulás“ sikerét.

Valami dohos szobafélébe vezették a boldogtalant, ahol már többen váraoztak reá, mert még épen egy hiányzott, hogy az új „transzport“ meglegyen.

A porkoláb nehéz vasat hozott, melylyel kezeit egybeilleszte. Vitéz úgy vette észre, hogy egy könnyecsepp nedvesíté meg az ujjait, mikor a mester a lakatot próbálta. Ránézett, de az elfordult s kabálja ujjával hosszan törölte a szeme tájékát. Mint mikor a tigris meglapul zsákmánya láttára!

... Ily fiatalon! gondolhatta magában.

— Csak egy perczeni késedelmet kérek! sugta a delikvens attól az áruló könyvtől nekibátorodva.

— De gyorsan!

Elővette névjegyt:

„Egyetlenem! Fogoly vagyok a Neugebaudében.

Ugy hallom rövid az életünk terminusa. Légy erős!
— Elemér.“

— Ezen czim alatt küldje el még ma: Zemplényi Alice — Bogárd. Megteszi?

— Szívesen. Elkapta a jegyet, zsebre vágta, lökölt egyet a lánczokon, s ott hagyta. Pardon! káromkodott is hozzá valami „svein rebellis“ formát, hogy jóra terelje a külső őr figyelmét, a ki már nyugtalanokodva a késedelmen, az ajtó felé tartott.

Alkonyatkor megindították a „transzportot“ Komárom várába. Néma zugolódás kísérte a nemzet vértanúit, az iszonyu néparadat, mely a dunai állomásig kísérte őket, könnyezett fájdalomában, némelyik leborulva csókolta lábaik nyomát. Mikor a hajóhídon átkeltek, Vitéz kirántotta kezeit a bilincsekből s a hullámok közé vetette magát. Pillanat alatt történt az egész, annyira, hogy a fegyveres kíséret csak a hatalmas loccsanásra ocsult fel.

Ugy esett a dolog, hogy a porkoláb nem ért rá meglakotolni a lánczot, mert ha még tovább késik, hát az ő gyanakodott volna; azt a véletlent Vitéz ügyesen a saját előnyére zsákmányolta ki.

Fejvesztetlen lövöldöztek utána, de nem találtak. Sötét volt, Vitéz kitünően uszott, elbirta a víz alatt akár perczekig, amivel csak az üldözést, az irányítást tette illuzóriussá. De hidegvére sem hagyta el és kritikusan helyzetében volt annyi lélekjelenléte, hogy nem akart a Dunán keresztül uszni, mikor is a nyílt színen könnyen ki volt téve a véletlennek, hogy a buta golyó fejbe kólintja. Megkerülte a hajó orrát közvetlen mellette s mindenütt a part közelében uszva, jól távol ugyanazon oldalon szárazra lépett, holott üldözői azt hitték, hogy a tulsó oldal felé siet, az irányban figyeltek.

Szeged városa a főváros után az országnak második városa. Nagyvárosias jellege, ipara, kereskedelme s mező és kertgazdasági fejlettsége, továbbá a Maros és Tisza melletti fekvése által hivatalva van a nagy magyar alföldnek központjává fejlődni, mely törekvés törzsgyökeres magyar lakosságának összességét áthatja.

A kiállítás fényes sikerét igazolja magában az a körülmény, hogy a mezőgazdaság eddig az országban tartott kiállításokon ily impozáns módon sehol sem jelentkezett. Első sorban kiemelendő az állat kiállítás, a nyugoti szarvasmarha, és a keresztezések közel 1000 állattal volt képviselve, simmenthali, berni, allgauer, pinzgauer fajták között szebbnél-szebb apa, anya és nevelő állatok voltak kiállítva, a bonyhádi táj marha és keresztezései a simmenthalival nagy számú gyönyörű példányokkal volt képviselve. A magyar marha fajta szebbnél-szebb példányokban szintén közel ezer számban volt kiállítva, az egyes állatok nagysága, csontos és izmos volta óriási szarvakkal, gyönyörű apa és anya állatokkal, még eddig sehol ily tömegesen és szép példányokban látható nem volt. Az egyes alföldi uradalmak keltek nemes versenyre. Az erdélyi magyar szarvas marha is szépen volt képviselve.

A kiállításban a nemes verű lovak 177 példányban, a tájfajták illetőleg keresztezések 230 számmal voltak képviselve, 1000—1500 frtos apa, anya állatok sok példánya volt látható.

A juhok is közel 400 példányban voltak kiállítva, a finom eleltoral-negretii-merinó juhok gyönyörű példányai méltó feltűnést keltettek, az angol húsjuhok óriási példányokkal pompáztak, tenyésztett állatok darabjának ára 80—120 frt között váltakozott.

A tenyésztett sertések 650 darabban voltak kiállítva, ezek között méltó feltűnést keltettek a kis jeni uradalmi óriási példányai, áruk 100—140 frt között váltakozott. A magyar hizó sertés páratlan hizó képességű, a nemes faj 4—5 mmázsára is meghizhat. A hussertések a poland chinai, yorkshire fajok szintén sok példányal voltak képviselve.

A baromfi kiállításon leginkább az emdeni ludak, pekingi kacsák, a langshan, Plimuth, világos és sötét bráma, hazai és erdélyi kopasznyaku tyukok, és a pulykákból, a bronz, francia és fehér fajta volt kiállítva. Az emdeni ludak és pekingi kacsák nagyságuk által feltűntek. A galambok kiállítása kevésbé volt népes.

A méhészt kiállításon 190 kiállító vett részt, élő méhek különféle szerkezetű kaptárakban, méhészteti eszközök és termények, és a legváltozatosabb kaptárak gazdagon voltak kiállítva, és tanulságosan csoportosítva.

A tejgazdaságban különféle tejtermények, eszközök és gépek külön csarnokban. Legkisebb csoportot képezett a halászati kiállítás és csak 5 kiállító vett azon részt.

Az ebtenyésztésen közel 100 példány volt látható, a szakember és amateur igen érdekes tanulmányt tehet a különféle agarak, vizslák, pointer, angol setter, tacskók, Hors-Concours, fox-terrierek között, volt szent-Bernátheji, Német-Dogg, komondor, kuvasz, pudli, bulldog, alm s más egyéb fajta is kiállítva.

Nem kevésbé impozáns és tanulságos volt a

sókra állított, ő maga az ebédlőbe ment. A rendtagok izgatottan ugráltak fel helyeikről, hiszen bemondás nélkül is sejtették a látogatás okát. Csak az a tisztas alak, a főnök maradt egészen nyugodt. Mi baja is lehet? Legfeljebb is az életét veszíti a csínyért, azt pedig szívesen áldozza, mert úgy vélte, hogy hazafiasan cselekedett, mikor a golyótól vagy az akasztófától egy életet akart megmenteni a nemzetnek. Ha már öreg kora másképp nem engedte szolgálni annak idején a hazáját, kiveszi a honfiai kötelesség részét imígyen belőle.

Amint az összes szobákat, pinczét, melléképületeket megvizsgálták, meg sem említve a jövedel okát, a vezető tiszt ugra az ebédlőbe ment. A felszolgáló fráter zamatos egrirel kínálta meg; még a jóidőkből maradt. Az jóízűt hörpintett. Ha gondolta volna, hogy a bort kínáló barátcsuha alatt azzal a röngeteg olvasóval a keresett Vitéz Elemér rejtőzik!

Hónapok multak s az ujdonsült szerzetes kezdte ünni a szokatlan életet. De a szíve se hagyta nyugodni, úgy szabad óráiban el-elrepült a lelke ahhoz a szöke leányhoz, akiről tudta, hogy érte olyan sokat szenved.

— Ne játszó az életével! intette a jólelkű priór. Majd évek múlva, ha más idők járnak akkor bátran a világba léphet.

Nem hallgatott a szóra...

Dehogy ismerte meg a Zemplényi család. Csak Alice szíve dobogott hevesebben, mikor a kolduló szerzetest meglátta. Volt öröm, volt rémület azután, hogy megismertette önmagát.

Akkortájtiban tele volt a levegő szimatolókkal. Zemplényi háza is egyike volt azoknak, melyekre a policzáj éjjel-nappal ügyelt. Nem elővigyázatból, nem

földmívelési és növénytermények kiállítása is. A buza, rozs, árpa, kukorica, zab, repce, herefélék, a dohány, kender, komló, igen sok termelő által kiállítva, a gazdasági egyesületek és a magvizsgáló és kísérleti állomások a legtanulságosabb kiállítást rendezték, az egyes növénybetegségek és hamisítások a mivélés és trágyázási kísérletek terén.

A műtrágyák is méltóan voltak képviselve.

A szőlőművelés, borászat, gyümölcs és kertészeti kiállítás méltó feltűnést keltett, mint a szőlőtelep volt ültetve, szőlőnővények gyümölcsrel cserép és faedényekben bemutatva, a virág és műkertészet egy bájos kertben bemutatva, gyümölcs oltványok csekély fokban lettek bemutatva, de annál szebb és tanulságosabb volt a gyümölcskiállítás, hol Kecskemét, Nagy-Kőrös, Halas városa tömegesen vett részt, Vásárhelyi Gyula Nagy-Bánya és Barcsay Károly Szegedről szebbnél-szebb gyümölcsöt állítottak ki. Nem kevésbé gazdag volt a szőlő és bor kiállítás is, 221 kiállító vett részt nemcsak bor és szőlő, hanem a szőlőművelés és borkezelésben szükséges gépek és készletek gazdagon voltak bemutatva.

A gazdasági gépek, s a házi és népipar is méltóan volt képviselve.

A kiállítás Uj-Szegeden az Erzsébet ligetben rendeztetett be; gáz, villany és vízvezetékekkel van ellátva, s egy tündérvilág benyomását teszi. Sajnos, hogy ezen oly sok érdekes tanulmányt nyújtó kiállítás csak néhány napig fog tartani.

Selmecz, 1899. szept. 7.

—z.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Személyi hírek.** J. Wankovits Lajos tb. városi tanácsos, a selmeczi takarékpénztár igazgatója Karlsbadba utazott, hol néhány hetet fog tölteni. Távolléte alatt a takarékpénztári igazgatói teendőket Margótsy János hely. igazgató végzi. — Dr. Böckh Hugó a geológiai és ásványtani tanszékre ideiglenesen kinevezett akad. tanár ide érkezett. — Scholer Gyula országos főerdőmester rokonai látogatásában egy napot itt töltött. — Tóth András debreczeni szobrász, honvédszoborunk mestere, néhány napon át városunkban időzött. — Szende Jenő a miniszteriumhoz beosztott kir. erdőtanácsos Budapestről néhány napot Selmeczen töltött.

— **Főispáni látogatás.** Horváth Béla főispánunk holnap hétfőn érkezik Selmeczbányára és elnökölni fog a keddi közgyűlésen és a közigazgatási bizottsági ülésen. Főispánunk a főispáni lakba száll, hol fogadni fog hétfőn d. u. 3—5 óra és kedden d. u. 4—5 óra között.

— **Dr. Schwartz Ottó** akad. igazgató, ki szem-baja gyógykezelése miatt Budapesten lárózkodik már gyógyuló félben van és nem sokára haza érkezik.

— **A honvédszobor leleplezési ünnepe**, mint azt a szoborbizottság e hó 7-én tartott ülésén elhatározta, f. évi október hó 8-án lesz. E vasárnapi napon fél tizenegy órakor d. e. lesz a gyülekezés a városháza előtti és a szentháromság téren; onnét 11 órakor indul a menet le a szelaknai bányász zenekar és Balogh

is tisztességérzetből, de az öreg Zemplényi szalkát képezett az osztrák politika szemében.

Válami generális utazott át a városkán. Lehet, hogy rejtett szándékkal, az is lehet, hogy nem, felkereste Zemplényit, a vendégszeretetéről híres s különben is a vidéken nagytekintélyű s vagyoni birtokost.

— És az a barát kicsoda? kérdezé a beszéd fonálán, rámutatva a kertben levő feketecsuhásra.

Kolduló szerzetes, a zárda templomára gyűjt. Pár hét óta van nálunk, nappal rendszeren kimegy a falukba kéregetni, este visszatér. Ma ünnep van, hát nem ment sehova.

— És az a hölgy?

— Az én lányom.

A generális feszülten hallgatta a felvilágosítást. Ha nem csalódom, úgy halottam, Uraságod lánya bizalmasan per „Elemér” szólította, mikor az imént a folyosón átjött a nyitott ablak alatt beszélgetni hallottam.

Zemplényi és neje elpirult, de iparkodtak legyőzni zavarukat. Az nem lehet, kérem. Valaki másnak szólhatott a leányunk, válaszolák mosolygó arczezal. Igen, igen a kertészt Elemérnek hívják, ő is ott lehetett a közelben.

A generális ur megmozdult székén, hogy a bal lábát tegye keresztbe a jobbon. Leverte a szivarja hamuját s közömbös dologra tért át. Vagy három stamperli szilvaszeszt hajtott még fel, azzal távozott.

Vitéz Elemért még azon délután elfogták, elvitték, hogy hová? — azt maig sem tudják övéi. Eltűnt, hogy hová? — Talán menyasszonyának, a szép Alicének a sejtelve a legvalószínűbb, aki meggyászolta, mint egyikét a magyar nemzet névtelen vértanújának.

Váczy István.

Laczi zenekarának indulói mellett a szoborhoz, hol a szózat eléneklése után a selmeczbányai polgári dal-egylet fog énekelni. A lepel lehullásakor Király Ernő lyc. tanár mond ünnepi beszédet, mellyel átadja a szobrot a városnak, melynek képviselőjében Sztinyai József kir. tanácsos, polgármester válaszol e beszédre és a szobrot a város gondozásába átveszi. Ezután Vörös Ferencz tb. főjegyző elszavalja Abai Ottó lapunk főmunkatársának ez alkalomra irt szép ódáját és letétnek jelgés mondasok mellett a koszoruk. Ezt követi a dalárda éneke és a himnus eléneklése. Egy órakor veszi kezdetét a városi vigadóban a közebéd és már most felkérjük a résztvenni szándékozókat, hogy ebbeli szándékukat személyesen, vagy írásilag Sztancsay Miklós városi főjegyzőnél bejelenteni sziveskedjenek. A szobor leleplezési ünnepély alkalmára egy emlékkönyv is fog kiadatni. Az ünnephez meglesznek hiva Magyarország összes törvényhatóságai, a szomszéd városok, a hírlapok, az „Otthon” írói és művészi és a „Hírlapírói kör” az adakozók, stb. Az ünnepélyt reggel 6 órakor a leányváron eldördülő 12 mozsárlövés fogja jelezni, mely mozsárlövés az ünnepély végén ismétlődnek. A hihetőleg addig már „Erzsébet” nevet nyerő tér, melyen a hatalmas alkotásu honvédszobor állani fog, gyönyörűen lesz feldíszítve. A szoborbizottság a Sztinyai József polgármester elnökle mellett működő végrehajtó s illetve rendező bizottságba a következő tagokat választotta be: az akad. ifjusági kör elnöke és titkára, Farbaky Gyula, Goldstücker Márk dr., Gregus Antal, Jákó Gyula, Knezovits Adolf, Krausz V. G. Krepuska Lajos, Kuti István, Lencső János, Litschauer Lajos, Osvaldt Gusztáv, Pauer János, Richter Ede, Sobó Jenő, Sümeg városi kertész, Székely Vilmos, Sztancsay Miklós, Tandlich Ignác dr., Vörös Ferencz és Zsitvay János. — A hazafias ünnepélyre minden oldalról szívesen látott, kedves vendégeink lehetőleg magán házakba lesznek elszállásolva. T. közönségünk kölömben a program teljes megállapítása után falragaszokon lesz értesítve.

— **A törv. hat. bizottság jövő keddi közgyűlésének tárgysorozatából kiemeljük a következő pontokat:** A polgármester havi jelentése a közigazgatás és háztartás augusztus havi állapotáról. — A m. kir. Belügyminiszterium f. évi 67163. sz. rendelete a légszuszgyár eladása tárgyában hozott közgyűlési határozatra s a tanács erre vonatkozó előterjesztése. — Ugyanannak f. évi 86903. sz. rendelete a házi pénztárról s egyes alapokról 1898. évre szerkesztett számadások jóváhagyása iránt. — Ugyanannak f. évi 89547. sz. rendelete a főjegyzőnek a vízvezeték ügyében kifejtett munkásságáért megszavazott 300 frt díj engedélyezése iránt. — A nagymélt. Kereskedelemügyi m. kir. miniszterium f. é. 32954. sz. rendelete a vasut ügyében küldöttségileg átadott emlékiratra vonatkozólag. — A nagym. Vallás és Közoktatásügyi m. kir. miniszterium f. évi 49233. sz. rendelete a faraktár telkének a gymnasium céljaira való átengedése iránt. — A közigazgatási bizottság betérjeszté a közigazgatás állapotáról a folyó év I. felére megszerkesztett jelentését. — A tisztí ügyész jelentése a városi peres ügyek állásáról az 1899. év I. felére terjedőleg. — A városi tanács előterjesztése azon intézkedések jóváhagyása iránt, melyeket néh. Bernhardt Adolf gazd. előadó tanácsnok temetése alkalmából megállapított. — Tanácsai előterjesztés az elhalálozás folytán megüresedett gazd. előadó tanácsnoki állásra Altman Imre tb. tanácsnoknak kirendelése ügyében. — Az elhalálozás folytán megüresedett gazdasági előadó tanácsnoki állás betöltése iránt beérkezett kérvényeknek és a kijelölő választmány javaslatának előterjesztése a választás megejtése céljából. — Tanácsai előterjesztés a bor és szesz italmérséi s husfogasztási adók és pótdadók beérkezése iránt megkötött szerződésre vonatkozólag. — Tanácsai előterjesztés a Palesch-féle házának a járvány kórház céljaira való megvétele iránt 2-od izben való tárgyalás céljából. — Tanácsai előterjesztés a honvédszobor ünnepélyes leleplezési ügyében. — Tanácsai előterjesztés a belvárosban levő u. n. szt. Katalin templomban felállítandó új orgonára 200 frt ádománynak engedélyezése iránt. — Tanácsai előterjesztés a szénásfalvi templomban felállítandó új orgonára segélyképen 50 frtnak engedélyezése iránt. Tanácsai előterjesztés a németi-selmeczi helyi érdekű vasut kiépítésére Pollák A. budapesti mérnök vállalkozó által tett ajánlat tárgyában. — Tanácsai előterjesztés Schvott Lajos gazdasági felügyelő kérvényére a városi mező gazdaságnak vezetéséért némi járandóság megállapítása iránt. — Tanácsai előterjesztés az iparos tanoncziskolák beiratási s tandíjainak szabályozása iránt.

— **A selmeczi kohómunkások ólommérgezéséről** tartott igen érdekes előadást dr. Tóth Imre bányakerületi főorvos a szabadkai orvos kongresszuson. Ezen előadásában ismerteti röviden a kohósítási folyamatokat, s rámutat miként keletkeznek az ólomgözk és a munkások mily módon mérgezik meg magukat, osztályozza a megbetegedés fajait, s vázolja a gyógykezelést. Előadja minő intézkedéseket javasolt az ólomgözk eltávolítására alkalmazni, s a maga s kincstár mit vitt eddig ki; előadja az utolsó 14 évben a megbetegedések statisztikáját; évenként a munkások fele szenved ólommérgezésben, a kohómunkás ritkán éri el az 56-dik életkort, mert az ólomtól elgyengült szervezete más egyéb közbejött betegségeknek, nevezetesen (30%-ban) tuberculosissnak esik áldozatul. Ha az általa javaslatba hozott óvintézkedések mind foganatosítva lesznek, akkor az ólommérgezés megszűnése ép úgy remélhető, mint a hogy a bányászszályt sikerült már 1882. évben teljesen kiirtani Selmeczbányán.

— **Az iskolai beiratkozások eddigi eredménye:** a róm. kat. nagygymsiumban: 123, tehát kilenczezel több, mint tavaly. A bányásziskolában: 47. A városi

rom. kat. elemi fiu iskolában: 299. Az ágost. evang. felső elemi fiu és leány iskolában: 103. Az ágost. evang. alsó elemi fiu és leány iskolában: 87. Az apácza zárdái leány iskolában: 399. A zsidó elemi fiu és leány iskolában: 82. Az evang. lyceumban a beiratkozások az építkezés miatt csak e hó 15-én kezdődnek.

— **A városi elemi iskola átépítése.** Örömmel vesszük a hirt lapársunk közleményéből, hogy a városi rom. kath. elemi iskola már a jövő évben alaposan restauráltatni fog és erre nézve Cserei Ede építész a terveket el is készítette és a költségekre 10000 frt. irányzatolt elő. Lapársunk azon kívánalmához is hozzá csatlakozunk, hogy parallel osztályok hozassanak be, melyek egy külön, a város alsó részében fekvő épületben volnának elhelyezendők.

— **Mikor lesz már a városháza előtti Szent Anna szobor melletti tér szabályozva?** Ezen kérdéssel fordul hozzánk egyik olvasónk és hozzá teszi, hogy e tér szabályozását már három év előtt határozta el a törv. hat. bizottság. — Igaz, hogy már három év előtt kimondotta a közgyűlés, hogy a szent Anna szobor melletti tért planirozni kell és ennek költségeit is előirányozta; de hogy ez mért nem történt meg eddig és mért nem történik meg még most sem, azt a kérdést intéző, ki tudunkkal törv. hat. biz. tag, legjobban tudhatná meg akkor, ha már a legközelebbi közgyűlésen e tárgyban felszólalást intézne. — Annyi bizonyos, hogy e tér szabályozása nagyon kívánatos volna.

— **Dijtekezés.** A Bauman kerti tekéző társulat e hó 16-án d. u. 5 órai kezdettel díjtekezést tart.

— **Betörés.** Schusztler Gusztávné, selmeczi cipész üzletlajdonosnő panaszt emelt múlt vasárnapon este 8 óra után, hogy a főtéren, a Mihalik házban lévő üzletébe az udvar felől betörték és iróasztalának fiókjában lévő 3200 frtnyi készpénzét, melyet az üzleti tartozások fedezetére tartogatott ott, ellopták. — A rendőrség azonnal megindította a nyomozást és különösnek tünt fel az, hogy egy átjáró házban, mint a milyen a Mihalik-féle ház, vasárnapon mikor ugy is élénkebb a forgalom, esteli 8 óra előtt az udvarról valaki betörjön és az üzlet iróasztal fiókjából, ennek feltörése nélkül, az ott tartogatott 3200 frtot ellopja és mind ez abban az időben történjék, a midőn az üzletlajdonosnő férje, fia vásárra megyen Zólyomba, ő maga meg látogatásba megy. A rendőrség azt hiszszük igen jó nyomon jár a midőn azt kutatja, hogy a jelen esetben történt-e egyáltalában betörés.

— **Veszélyes út.** A vasúti állomáshoz vezető gyalog ut gázgyár melletti részének életveszélyes voltáról kaptunk panaszos levelet, mely szerint ezen ut rész mellett közvetlenül egy meredék, mély árok van, a nélkül, hogy ez fagerendázzal el volna kerítve. Hogy ezen utrészt, különösen az esti sötétség beálltával életveszélyes, erről mi is meggyőződést szereztünk és így kérnünk kell az illetékes hatóságot, hogy ezen utrészt fagerendázzal miharább kerítse el.

— **Lövészet.** A múlt vasárnapi lövészet a városi iövöldén igen érdekes és sikeres volt. 486 lövés közül 436 kör, 3 szög és 10 négyes érte el. Az első díjat Friebert Ferencz, a 2-kat Liha Antal egy-egy szöglövésessel, a 3-at Fekete Dezső egy fél szöggel nyerte meg. Azon kívül négyest lőtt: Stuller Gyula 1, Seidel Ágoston 3, Friebert Ferencz 1 szög és 2 négyes, Liha Antal 1, Fekete Dezső 3.

— **Pénzhamisító.** Ihring Rezső szandriki ezüst-áruházi munkás a gyárból lopott szerszámok alkalmazása mellett hamis 20 filléreseket gyártott még két év előtt. A hamis pénzből — állítása szerint — csak egy darabot sikerült értékesítenie, mire megbánta tettét és a hamis huszfilléreseket elásta. A múlt héten ezt az elásott „kincset” fák ültetése közben megtalálták és most a találók akarták értékesíteni, de ez nem sikerült, mert Spitzer Ede hodrusi kereskedő, kinél ezek a huszfilléresekkal akartak fizetni, azonnal felismerte, hogy a pénz hamis. — A nyomban megindított rendőri vizsgálat azután kiderítette, Ihring Rezső 19 éves munkás lakásán tartott házmozgás után, a való tényállást. A tettes a járásbíróház fogházában várja megbüntetését.

— **Vasúti ügyünkben** a vasúti bizottság tegnapi szombaton tartott ülésében Farbaky István orsz. gyűl. képviselő előterjesztette, hogy ugy a kereskedelemügyi, mint a pénzügyi ministeriumnál a németi—selmeczi vasut vonal kiépítésének érdekében eljárás és határozottan kijelentheti, hogy a kormány Horschitz Frigyes-sel minden összeköttetést megszakított és hogy a kereskedelemügyi minister 10%-kal, a pénzügyminister 80—100 ezer frttal hajlandó hozzá járulni, ehez járulva a posta megváltásnak mintegy 30000 frtja. Heincz Hugo igen alaposan mutatta ki, hogy nekünk is szakítani kell Horschitzczal és a honti vasúti részvénytársasággal is és külön önállóan kell kiépítenünk a németi—selmeczi vonalt, de addig ezt nem tehetjük, míg a honti érde-

kelttség koncessziója le nem jár. Sztancsaj Miklós főjegyző felolvassa a honti érdekeltségnek adott koncessziót, melyből kitűnik, hogy a honti vállalatnak kötelessége lett volna a vasutat a selmeczi állami vasut állomásáig kiépíteni s miután ezt eddig nem tette, a koncessziót elvesztettnek kell tekinteni. — A Pollák Á. czég eddig ugyan nem tett precíz ajánlatot, de azt hisszük, ha a város a külön önállóan építendő vasúthoz a koncessziót megkapja, az építkezést e czég sokkal olcsóbban venné vállalatba és mi fő a vasutat legalább is a Ferenczaknáihoz fel. Az élénk bizottsági ülés lapunk zártakor még tart és így e főfontosságú ügyről lapunk legközelebbi számában értekezhetünk bővebben. — Azt azonban már most jelezhetjük, hogy a keddi közgyűlés bizonyára azon álláspontra fog helyezkedni, hogy a kérdéses vasutat építsük fel külön, elválva a honti részvénytársaságtól, mely amugy is egyre nagyobb igényeket támaszt a városhoz a költség hozzájárulás iránt s e mellett csakis a fémkohóig akarná vasutunkat kiépíteni, holott ha a Pollák Á. czég veszi kezébe a vállalatot és a vasut finanszírozását, akkor e vasut a Ferenczaknáihoz épülne, mely esetben a bányakincstár is nagyobb arányban járulna a költségek fedezéséhez.

— **„Vranyák nincs többé“** . . . e hirrel lepte meg lapársunk a „Selmeczbányai Híradó“ olvasó közönségét már jóval ez előtt. Vranyák azonban akkor felgyógyult és bebizonyította, hogy ő még többé is van és létezik. — Most, tegnap szombaton azonban csakugyan meghalt a városi kórházban hol szélhűdés vetett véget „hosszu“ — már t. i. testi és nem korbelti hosszúságát véve — életének. Hogy ki volt Vranyák, azt Selmeczen minden gyermek tudja, lévén ő e város legmagasabb és legtípusosabb hordár alakja, ki mint hordár az első számot nyerte. — Kedden temetik el.

A közönség köréből.

Öszinte szó és kérelem.

A legjobb akarattal sem lehet állítani, hogy házunkban az állami adók terheinek viselése ne tartoznék a honpolgári kötelezettségek legsúlyosabbjai közé. — Ép oly elvitázhatatlan tény, hogy városunk különféle című adói és pótdói az előbbiektől terhet épenséggel nem könnyítik. Ellenkezőleg, amazokkal egyetemben az adófizető polgárt minden lehetőségének s munkaerejének a legfokozottabb mértékben való kifejtésére s erőfeszítésére kényszerítik.

Mi, iparos honpolgárok — mert az említett terhek törvényes voltát ismerjük — teljes megadással fizetünk; — belenyugodva a megmáshatlanba!

Hogy ezt azonban megteheszük, kénytelenek vagyunk törvényeink keretében s azok oltalma alatt mindent megragadni, amire bennünket e cél elérésére nézve a gyakorlat és tapasztalat tanít.

Hogy példát említsünk: alulírott a mellett, hogy férfi ruha üzletében mindennemű finomabbnál-finomabb s ha megkivántatik, a legfinomabb ruha-szövetekkel is rendelkezik — ma is fordít különös figyelmet és fő gondot, hogy nevezetesen a fővárosban alkalmazva volt, gyakorlott, s e szakmának legmodernebb vívmányaiban otthonos segédmunkásai legyenek, ami mindenestre nem kis áldozatokkal jár; s mégis, hogy harmad-negyed rangu üzemek által sokszor a legmesterkétebb módon teremtet őríasi teremtett győztesen elviselni képes legyen, aránylag oly jutányos s olcsó árak mellett szolgálja t. vevőit a legdivatosabb s minden jogos igényeknek megfelelő ruhákkal, hogy egyenlő értékű ruhákat sehol, a fővárosban sem, jutányosabban megszerezni nem lehet.

Fájdalommal kell azonban majd nem naponkint tapasztalunk, hogy városunkba szakmánkhöz tartozó idegen *ügynökök* eljárnak, s a helybeli értelmiséget ajánlataikkal elhalmozzák.

De még nagyobb fájdalommal, s bizonyos tekintetben kesernyészéssel kell azt is látnunk, hogy ezen idegenek működése nem meddő!

Teteses rendelményekkel távoznak rendszeren városunkból, hol *sem adót nem fizetnek, sem pedig mint általános fogyasztók e város jövedelmeit nem szaporítják.*

Mi, helybeli iparosok károsodunk csupán, de kétszeresen; mert nem csak, hogy ez ekképen tölünk elvont forgalomból eredő haszon nem marad meg sebeinkben; de a városi közterhek viselésének egész ódiuma kizárólag a mi, a helybeli polgárok vállait nyomja!

Hozzá járul még az is — s ez talán a legnagyobb fontosságú momentum, — hogy a nálunk alkalmazott segédmunkások, kik csak akkor kereshetnek valamit, ha őket folytonosan kielégítő munkával ellátni képesek vagyunk, az idegenek által elvont forgalom arányában kevesebb keresményben részesülhetnek, s ebből kifolyólag nem csak maguk, de amugy is a legszerényebb viszonyok közt élő családjaik is gyakorta a legválságosabb helyzetekbe jutnak.

Pedig ők is e város lakói, fogyasztói s adófizetői, — s szerény portájukon nem egyszer vicсорítja bántó fogait az inség, a nyomor!

Távol legyen tőlünk, még csak gondolatban is, hogy idegen iparosok városunkba való letelepedésének s működésének jogosultságát kétségbe vonnánk, avagy a helybeli nagyrődemű közönség ama jogát, hogy az élet-szükségletéhez tartozó árukat stb. ott szerezhesse be, a hol neki tetszik — el nem ismernők. Az elsőknek ezen joga törvénybe van iktatva, s azonos jogok számunkra is biztosítottak. Az utóbbiak szabad rendelkezési joga pedig a szabad állam polgári jogainak legfőbbike.

De még sem zárkozhatunk el abeli szerény nézetünknek kifejezésétől, hogy szerintünk nemesebb, s a polgártársakhoz érdemesebb dolog lenne, ha az élet-szükséglet s társadalmi szokások által nélkülözhetetlenné vált bárminő cikkeket polgártársaink ne *idegeneknél*, hanem inkább helybeli iparosoknál beszerezzék.

Legyenek t. polgártársaink meggyőződve, hogy mi, helybeli szabóiparosok jutányosabb árak mellett, legalább is egyenlő értékű, s a legkifogástalanabb izléssel kiállított ruhákat készíteni képesek vagyunk, mint akár mely idegen.

S hozzá járulna még az a szép tudal is, hogy helyben való beszerzések által az idevaló iparosok a *közös nagy terhek* viselésében segítettének s gyámolítatnának, és számos szegény munkáscsalád komor élet-harcza közepette hálás érzéssel áldaná e város közönségének az ekképen nyilvánuló jóakarátát!

Selmeczbánya, 1899. szeptember havában.

Cserny József.

Köszönetnyilvánítás.

Fogadják mindazok, kik szeretett férjem s illetve jó apánk Irmler János elhunytának szomorú alkalmából mély fájdalomkban részvétüknek adták tanujelét, őszinte köszönetünket.

özv. Irmler Jánosné és gyermekei.

Mindennemű

nemes gyümölcs

kapható **Schmidt Ferencz** takarékpénztári pénztárnok akad. utcza kertjében. Ugyanott előre elfogadtatnak **megrendelések** kitűnő minőségű **szilvaízre** (lekvárra.)

Kitűnő minőségű kályhák.

Szliács-Halászi első magy. agyag-áru és kályhagyár.

Nagy raktár Selmeczbányán:

CSIBA ISTVÁN

üzletében.

A midőn bátor vagyok a n. é. közönségnek a kályha raktáramban (régi városházi épület) kitűnő minőségben, jótállás és lehető olcsó árak mellett kapható kályhákat megvételre ajánlani, egyben van szerencsém tudatni, hogy kályha javításokat, tisztításokat és takarításokat eszközöltek és üzletemben **tűzelő anyag** is kapható.

Teljes tisztelettel
Csiba István.

Iskolai szerek.

Az iskolaév beállta alkalmából emlékeztetve hozni bátorodom, hogy a Deák Ferencz utcza-ban, saját házamban levő nagy üzletemben

mindennemű iskolai szerek

(papir, tinta, toll, rajzeszközök, táblák, táskák, tollkések, rajztömbök, irkák, füzetek, notesek stb.)

jutányos áron kaphatók.

Ajánlom ezuttal kitűnő **fűszer, liszt, cukor, festék, bőr** stb. áruimat is.

Tisztelettel **Weisz Ignác.**

Kitűnő tűzifa.

Felfűrészelt és hasított, kitűnő minőségű száraz, kivánságra apróra hasított kemény tűzifát Selmeczbányára házhoz hordva két métert 6 forintért szállítok.

Megrendelések elfogadtatnak Selmeczen Hornyacsék István vaskereskedésében.

Tisztelettel kérem a n. é. közönség becses pártfogását.

Holán Ferencz,
fűrésztulajdonos Keeskésen.

A selmeczi szöllő szálloda **szabadkézből eladó** vagy bérbe adó.

Bővebbet megtudhatni a tulajdonosnőnél, özv. Vnucskó Ferencznénél.

STARK MIHÁLY

üveg-, porcellán-, lámpa-, tükör- és képraktára Selmezbányán
(Főtér-, Zárda-épület).

Üveg-, porcellán-, majolika-, kép-, lámpa- és szobadisz nagy áruházamat

a főtéren levő apácza-zárda nagy bolthelyiségében teljesen berendeztem és felszereltem a legjobb, legfinomabb és legdivatosabb árucikkkel és így bátor vagyok a n. é. közönséget arra tisztelettel felkérni, hogy ezen, elbizakodás nélkül mondhatom, a modern igényeknek teljesen megfelelőleg berendezett áruházamat becses látogatásával megtisztelni méltóztatnék.

Elvállalok mindennemű üveges üzletbe vágó munkálatokat.

A midőn a legszolidabb kiszolgálásról és az árak jutányosságáról, sőt olesóságáról biztosíthatom, egyben kérem a mélyen tisztelt közönség nagyra becsült támogatását.

Kiváló tisztelettel

Stark Mihály.

Ugyanott egy jó házból való tanuló felvétetik.

Eladó ház.

Selmezbányán a Szt.-Háromság téren lévő 2II. számú két emeletes Bogya-féle ház szabadkézből eladó.

Venni akarók bővebb felvilágosítást kaphatnak Bogya János kir. járásbírónál Losonezon.

Joerges Á. özv. és fia

ajánlja

iskolakönyvek,
füzetek, rajz- és
írószerekkel

dúsan felszerelt raktárát.

Könyvnyomdánkban

minden e szakba vágó munka gyorsan, csinosan és olesón készítettik el.

NAGY JÓZSEF MŰKÖFARAGÓ

(Gulrich J. volt üzletvezetője)

SELMECZBÁNYÁN

Dohánygyár-uteza 154. szám alatt elvállal mindennemű

kőfaragó munkát,
márványkő, sirkőjavításokat a temetőben helyben és a vidéken.

Teljes tisztelettel

Nagy József,
műkőfaragó.

Ernst Zsigmondnak

főtéren lévő üzletében kaphatók

olesó árak mellett mindennemű iskola szerek, egymint írónok, tollak, körzők, rajzpaper és tömbök, táskák, tintatartók, írőkák, gyakorlati füzetek és notes könyvek stb.

Ajánlja továbbá kitűnő fűszer, esemege, bor, liszt, ezukor, ásványviz, bőr, festék, szappan, gyertya, kefe, tea, rum stb. árúit.

Ifj. Ochtendung Ignác

vendéglős, Ezüst-uteza.

Ajánlja a mélyen tisztelt közönség becses figyelmébe, hogy kitűnő minőségű besztercebányai Salon-sört mér literenként 20 krért, kis pohár 6 kr.

Ajánlja továbbá valódi, természetes fehér és

vörös borait, valamint jó konyháját.

Abonomába ebéd, vacsora mérsékelt árak mellett kapható.

Előzékeny kiszolgálásról gondoskodva van.

Tudomásul!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a Deák Ferencz utczában, a Tandler-féle házban levő zsibárus üzletemet

butorokkal

bővítettem ki, és üzletemben mindennemű butorok, sőt egész szobaberendezések felette olesó áron szerezhethők be.

Becserélek régi butorokat új butorokkal jutányos ráfizetés mellett.

Üzletemben a nagy városi zálogházakból kiváltott finom ruhák és selmezi gyári kész cipők feltűnő olesó áron vásárolhatók és általam mindennemű butorok, ruhaneműek, másféle tárgyak megvásároltatnak.

Kérve a mélyen tisztelt közönség nagyra becsült pártfogását, vagyok

alázatos szolgája

Finkelstein Alajos.

Gyár: **ALSÓ-HÁMOR** (Bars megye.)

Gyári főraktár
BUDAPEST
Andrássy-ut 29. (I. e.)

Raktár
BÉCS
I., Seilergasse 1. sz.

A „SZANDRIK“ ezüstárú-gyár,
mely az 1752-ben
Selmezbányán alapított **Geramb J. J. Unió**
tulajdona,
saját, vagy adott rajzok szerint előállít:

mindennemű ezüstárút,
mint asztaldiszeket, gyümölcsstartókat (jardiniéres-készleteket), girandolokat,
gyertyatartókat, serlegeket,

dísz-émléktárgyakat és versenydíjakat,

mindennemű evőkészletet gazdag választékban, piperetárgyakat, stb. stb.